

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/35

Karar Sayısı : 2004/64

Karar Günü : 26.5.2004

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 10.02.2005-25723

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER :

1- Karşıyaka Ağır Ceza Mahkemesi (E:2003/45)

2- Ankara 8. Ağır Ceza Mahkemesi (E:2004/35)

İTİRAZLARIN KONUSU : 25.2.2003 günlü, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sahte fatura düzenleme suçundan açılan kamu davalarında, itiraz konusu kuralı Anayasa'ya aykırı bulan Mahkemeler, iptali için başvurmuşlardır.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 14. maddesi şöyledir:

“MADDE 14.- 1. Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri 31.8.2002 tarihinden önce işleyenler hakkında Cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaz, soruşturma aşamasında olanlar için takibat yapılmaz, açılmış bulunan kamu davaları ortadan kaldırılır ve kesinleşmiş mahkumiyet kararları infaz edilmez.

2. Anılan Kanunun 359 uncu maddesinin (b) fıkrasının (1) numaralı bendindeki "Defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sayfelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar **veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler**", (2) numaralı bendindeki "belgeleri sahte olarak basanlar" hakkında (1) numaralı fıkra hükümleri uygulanmaz ve bahsi geçenler bu Kanunun 7, 8 ve 9 uncu madde hükümlerinden yararlanamaz.

3. İşlenen kaçakçılık suçlarından dolayı vergi ziyaına sebebiyet verildiği hallerde, (1) numaralı fıkra hükümlerinden yararlanılabilmesi için; salınan vergi ve kesilen cezalar ile gecikme faizi ve zamlarının, bu Kanunun yürürlüğünden önce ya da bu Kanun hükümlerinden yararlanılmak suretiyle öngörülen süre ve tutarda tamamen ödenmiş olması ve bunlara karşı idari yargı yerlerinde dava açılmaması veya açılan davalardan vazgeçilmesi şarttır.”

B- İlgili Yasa Kuralı

4.1.1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 4369 sayılı Kanunla değiştirilen ve ilgili görülen 359. maddesi şöyledir.

“**MADDE 359** – a)Vergi Kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, bel ge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler,

2) Defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler (Varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi gizleme demektir. veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar (Muhteviyatı itibariyle) yanıltıcı belge, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgedir.)

Hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

...

b) Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar (Sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir.)

2) Belgeleri Maliye Bakanlığı ile anlaşması olmadığı halde basanlar ile sahte olarak basanlar veya bu belgeleri kullananlar,

Hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

...”

C- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İktüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca değişik tarihlerde yapılan ilk inceleme toplantıları sonunda, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu ve ilgili görülen yasa kuralı, dayananın Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararı

25.2.2003 günlü, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler...” ibaresinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin 2003/45 esas sayılı dosyanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2004/35 esas sayılı dosya ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, incelemenin 2004/35 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesinde göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

Olayda, 4811 sayılı Yasa'dan yararlanamayan sanıkların eylemi sahte belge düzenlemek suçu olduğundan, 25.2.2003 günlü, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasının “... veya belgelerin asıl ve suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler...” ibaresi dışında kalan bölümünün, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Bu bölüme ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

C- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, sahte veya yanıltıcı belge düzenleyenler ile bu tür belgeleri kullananların eylemlerine Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesi ile aynı ceza öngörülmüş olmasına karşın, 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunu'nun 14. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca sahte belge düzenleme eyleminin sahte belge kullanma eyleminden farklı olarak yasa kapsamı dışında tutulmasının, Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Vergi Barışı Kanunu'nun 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesinde sayılan eylemleri 31.8.2002 tarihinden önce işleyen kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmayacağı, soruşturma aşamasında olanlar için takibat yapılmayacağı, açılmış bulunan kamu davalarının ortadan kaldırılacağı ve kesinleşmiş

mahkûmiyet kararlarının infaz edilmeyeceği belirtilmektedir. Aynı maddenin (2) nolu fıkrasında da 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesinin (b) fıkrasının (I) numaralı bendinde yer alan “*Defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sayfelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl ve suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler*” ve (2) numaralı bendindeki “*Belgeleri sahte olarak basanlar*” hakkında 14. maddenin (I) numaralı fıkrası hükmünün uygulanmasına istisna getirilmiştir.

Yasa'nın gerekçesinde de “*Bu düzenlemenin amacı, esas itibarıyla kastı olmaksızın sahte belge kullanma fiili nedeniyle ve maddede bu fiil için öngörülen cezadan daha ağır cezaya hükmolunması öngörülmeven diğer suçları işlemiş olanlar için hükmolunan veya hükmolunacak hapis cezalarının ortadan kaldırılması suretiyle mükelleflerin mağduriyetlerinin önlenmesi, gerek idarenin gerekse idari yargı ile adli yargının iş yüklerinin azaltılması suretiyle vergi barışının tesis edilmesidir*” denilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, hukuku tüm Devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan Devlettir.

Hukuk devletinde yasakoyucu, kuşkusuz Anayasa ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla kamu yararı, kamu düzeni gibi nedenleri gözeterek hangi eylemlerin suç sayılacağını ve bunlara verilecek cezanın türü ve miktarını saptayabileceği gibi, kimi suçları işleyenlere verilen cezanın paraya veya tedbire çevrilmemesini, kesinleşmiş mahkûmiyet kararlarından da kimilerinin çektilirmemesinde şarta bağlı olarak öngörebilir.

Buna göre, kimi durumlarda bilmeden de işlenebileceği gözetilerek, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanılması eyleminin, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme eylemi ile aynı ağırlıkta olmadığı kabul edilerek, düzenleme suçunun yasanın kapsamı dışında tutulması, yasakoyucunun bu konudaki takdir yetkisi içindedir.

Öte yandan, yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Bu ilke ile aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Durum ve konumlarındaki değişik özellikler kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

4811 sayılı Yasa'nın 14. maddesinin Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesi ile birlikte incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullananlar ile düzenleyenler aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırmasına esas alınamazlar.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığından iptal isteminin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 73. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

Esas Sayısı : 2004/35
Karar Sayısı : 2004/64

25.2.2003 günlü, 4811 sayılı “Vergi Barışı Kanunu”nun 14. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “... veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler ...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 26.5.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Mustafa BUMİN

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Cafer ŞAT

Üye

Fazıl SAĞLAM

Üye

A. Necmi ÖZLER